

ALKOHOLI KÄTTESAADAVUS

Triin Sokk

1.11.2017

Alkoholi kättesaadavus

Kui lihtne on **noorel** poest või baarist alkoholi kätte saada?

Kui lihtne on **joobes inimesel** poest, ööklubist või baarist alkoholi kätte saada?

Kuidas olukorda muuta nii, et see ei oleks enam lihtne?

“Palun teie dokument!”

Dokumendi küsimine alkoholi osta soovides

- ✓ Jaekaubandus
- ✓ Toitlustusasutused
- ✓ Festivalid
- ✓ Ööelu

Dokumendita ei ole võimalik tuvastada kui vana inimene on

Metoodika

Ostlejad: 18-19 aastased noored

Jaekaubandus:

Alkoholi ei osteta välja

Meelelahutusasutus:

Alkohol ostetakse välja

Ostlemise jooksul alkoholi ei tarvitata!

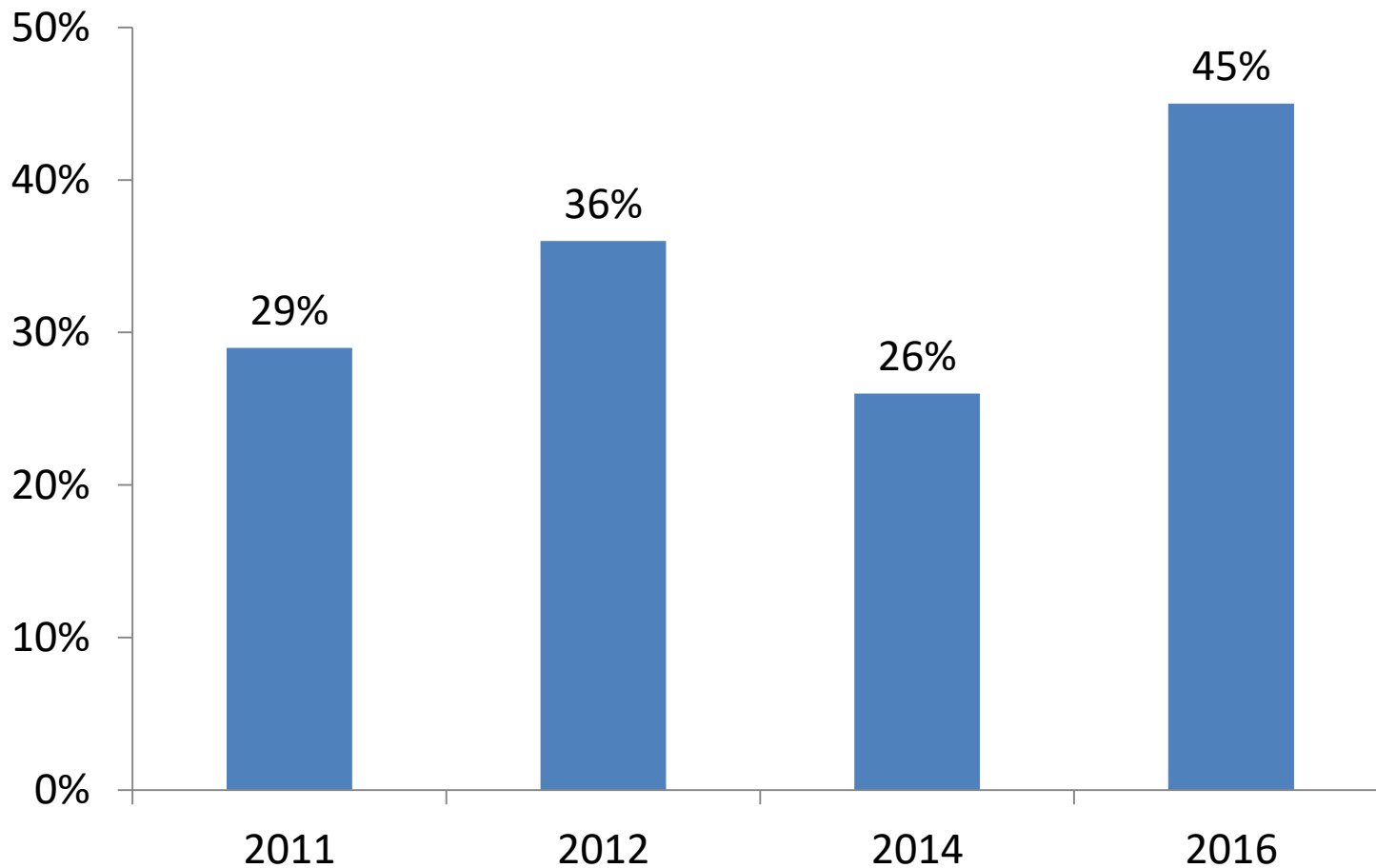

Mida me seni teinud oleme?

- Jaekaubanduses
  - 2011, 2012, 2014, 2016
- Toitlustusasutused
  - 2012, 2014
- Festivalid
  - 2017

Jaekaubandus – dokumendi küsimine

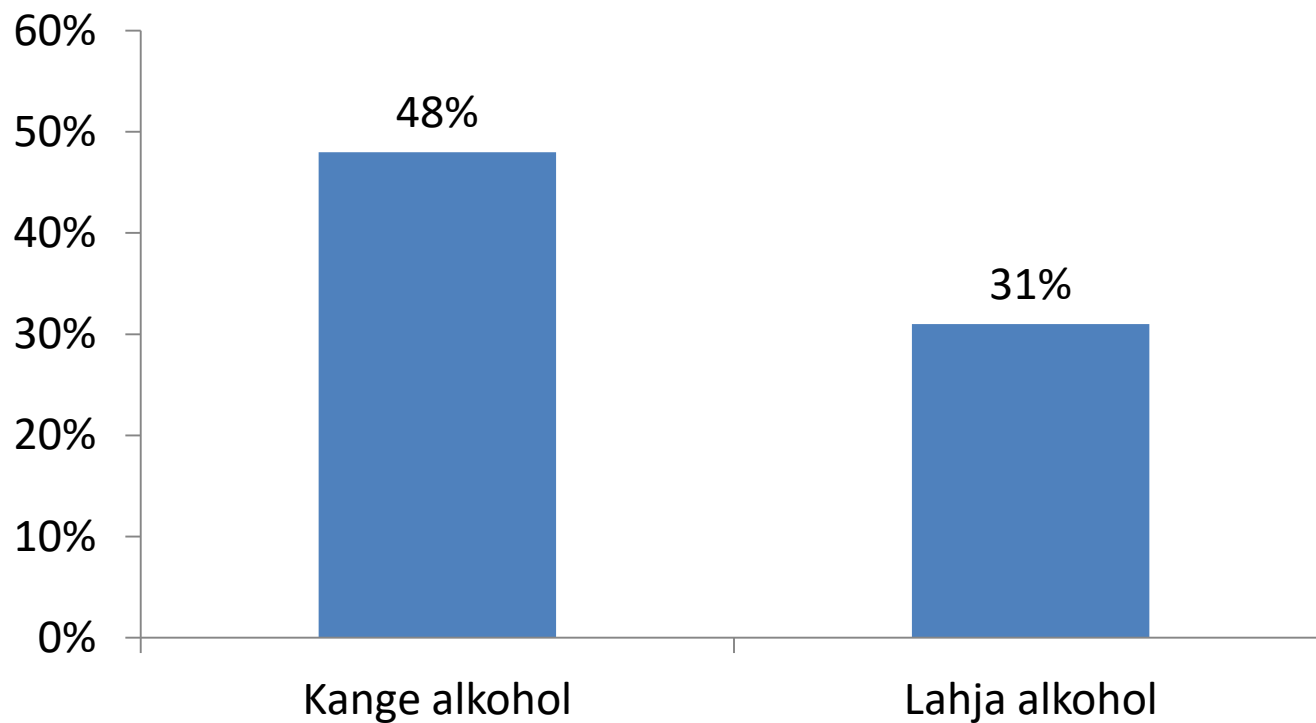

Jaekaubandus

- Tulemused on üldiselt paranenud
- Linnade ja maa-asulate vahel on tulemused ühtlustunud
- Soolised erinevused on ühtlustunud
- Murekohaks endiselt **tanklad ja väikesed poed**
- **Lahja alkoholi** puhul küsitakse vähem dokumenti

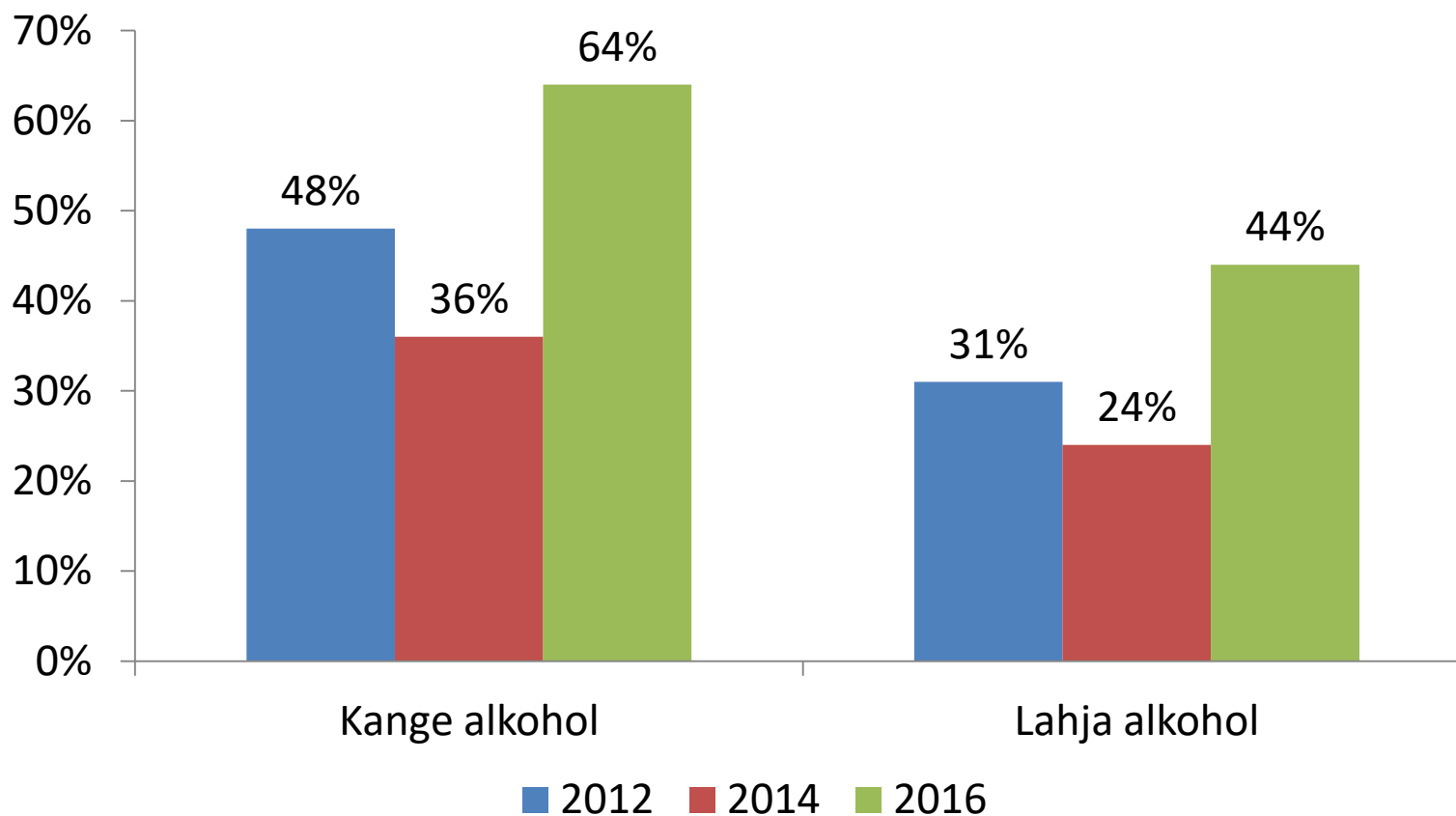
Dokumendi küsimise % kange ja lahja alkoholi puhul 2012

* Kange ja lahja alkoholi suhe oli sel aastal 25/75

Dokumendi küsimise % kange ja lahja alkoholi puhul aastate lõikes

Toitlustusasutused

- 2012
  - 14 % ostudest küsiti dokumenti
- 2014
  - 6 kohalikus omavalitsuses
  - 19 % küsiti dokumenti
- 2017
  - Tulemusi veel ei ole

Festival

- 2017 a. Piloot
- Osalejate arv Facebooki andmetel üle 1000, lisaks üle 1500 huvitatu
- Ostleja oli 19-aastane noormees
- Kaasas oli vaatleja
- Pärast iga ostu täideti ankeet

Festival

- 17 müügikohta
  - alkoholifirma esindused
  - toidukohad
  - Joogitelgid
- 17 müügikohast **igal korral müüdi alkoholi**
- Kahel korral küsiti dokumenti, kuid selle puudumisel lepiti vanuseks saadud infoga ning ost sai tehtud

Alkoholi müük joobeseisundile vastavate tunnustega isikutele

- Jaekaubandus
  - 2014 1 korral 37st keelduti alkoholi müümast
  - 2016 50nel (25%) 204st keelduti alkoholi müümast
- Vajalik tulevikus uurida:
  - Toitlustusasutustes
  - Festivalidel
  - Ööklubides

Testostlemine kui järelvalve

- Oluline on **järjepidevus**
- Koostöös teiste keskkondlike meetmetega
  - Kellaajalised piirangud
  - Reklaamipiirangud
  - Alkoholiaktsiis
  - Alkoholi müüvate asutuste koolitamine

Eesmärk on muuta alkoholi kättesaadavus raskemaks haavatavamatele sihtrühmadele

Takistavad tegurid

- Puudu on teadmine, miks noored ei peaks alkoholi tarvitama – **mõju ajule**
- Vanuse hindamine on keeruline – eesmärk jõuda tulemuseni, kus **dokumendi küsimine on teenindaja jaoks igapäevane ja automaatne tegevus**
- Käitumise muutmise keerukus – teenindaja, inimene ise

Takistavad tegurid

- Uskumus “Alkoholi tarvitamise vähendamisega tegelemine ei ole sama oluline kui teiste uimastite tarvitamise vähendamine
- Põhjamaine alkoholikultuur – korruga suurtes kogustes alkoholi tarvitamine
- Uskumus “Joobes inimene on ise süüdi”
- **Sotsiaalne norm – avalikus ruumis purjus olek on aktsepteeritav**

Kuidas edasi?

- Sekkumiste suunatus:
  - Tanklad
  - Väikesed poed
  - Hooajalised üritused
- Koostöö partneritega:
  - Kohalikud omavalitsused
  - Kaupluste juhatajad ja müüjad
  - Toitlustusasutuste omanikud, juhatajad, teenindajad
  - Politsei- ja Piirivalveamet

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

TÄNAN!